

سرآب زمستان سخت

زمستان گرم اروپا و دوراندیشی در ذخیره کردن گاز، طرح روسیه برای در سرما گذاشتن کشورهای اروپایی مخالف جنگ روسیه علیه اوکراین را ناکام گذاشته است. گرمای بی سابقه از پرتغال و شمال اسپانیا گرفته تا کشورهای حوزه اسکاندیناوی و بالتیک، اروپایی ها را از مصرف ذخایر انرژی برای گرمایش منازل بی نیاز کرد.

صفحه ۵



آلودگی هوای زمستانی؛ نگاهی به وضعیت استفاده بهینه از سوخت‌های فسیلی و انرژی‌های پاک

قصه پرغصه انرژی

گفت‌وگو با غلامحسین حسن‌تاش: اگر واقعیت را بخواهید، تردیدی نیست که توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک میزان انتشار آلاینده‌ها را کاهش می‌دهد، اما این مسئله برای کشوری اولویت دارد که همه تلاش خود را برای بهینه‌سازی مصرف سوخت‌های فسیلی، ارتقای کارایی حامل‌های انرژی و استانداردکردن...

صفحه ۱۰

در «شرق» امروز می‌خوانید: انجمن صنفی روزنامه‌نگاران تهران: ۳۰ روزنامه‌نگار همچنان در بازداشت، استقلال – تراکتور؛ روز خدا حافظی در آزادی و یادداشت‌هایی از منوچهر محمدشمیرانی، مهدی افشار، وحید قاسمی عهد

سرمقاله

کدام اقتدار دولتی؟



سیدمصطفی هاشمی طباطبائی

این را که می‌گویند دولت‌ها برای اقتدار داشتن لزوماً باید به نیروی قهریه تکیه کنند و شواهد مختلفی برای آن می‌آورند، نمی‌توان قطعی تلقی کرد و در این معنا باید به شواهد دیگر دست‌یافت تا معنی اقتدار روشن شود و همه بدانند که دولت مقتدر کدام است و معنی اقتدار چیست و از همه مهم‌تر آیا دولت مقتدر خوب است یا دولت بی‌اقتدار. قبلاً کمی در مورد نوع اقتدار می‌اندیشیم و سپس بحث را ادامه می‌دهیم. نوعی اقتدار در جهان وجود دارد که دولت‌ها با توان قهریه در کشور خود حاکم هستند (حالا اینکه مردم‌شان رضای‌اند یا ناراضی بحث دیگری است؛ یعنی دولت‌ها فکر می‌کنند حتماً باید برخوردکنندگی داشته باشند و مصداق بارز آن دولت کره شمالی است که با هر حرکت افراد یا احیاناً گروه‌ها به شدیدترین وجه برخورد می‌کند و البته بیان می‌دارد که این بهترین شیوه است. مثال‌های بارز دیگر حکومت شوروی (به‌خصوص زمان استالین) و کشورهای بلوک شرق و چین هستند که بعضاً آزادی‌هایی به مردم می‌دهند؛ ولی هر حرکت سیاسی و اجتماعی را بر نمی‌تابند و اگر درست نگاه کنیم مسائل لاینحلی در این کشورها وجود داشته و دارد. در کشورهای غربی دولت‌ها ظاهراً اقتداری ندارند و دائم در معرض اعتراضات و تظاهرات قرار دارند؛ اما پایداری مخصوص به خود را دارند و رفت‌وآمدهای فاصله‌های زمانی مشخص و با انتخابات صورت می‌گیرد؛ اما با وجود برخی ناآرامی‌ها مردم به تصمیمات حکومت احترام گذاشته و آنها را به اجرا (به هر حال طوعاً و کرهاً) می‌گذارند. اقتدار نوع اول از جنس مخروطی است که رأس آن بر زمین و قاعده آن در هوا باشد و با کمک چوب‌های کمکی که همان توان قهریه باشد ایستاده است؛ اما به محض برداشتن چوب کمکی مخروط سقوط می‌کند، همچنان که در آلمان شرقی و مجارستان و یوگسلاوی و چکسلواکی و لهستان اتفاق افتاد. اقتدار نوع دوم از نوع مخروطی است که بر قاعده نشسته باشد. این مخروط بدون چوب کمکی پایدار است و حتی اگر تکان‌هایی هم به آن وارد شود، تعادل پایدار آن دچار خدشه نمی‌شود.

جمهوری اسلامی که با ۹۸ درصد آرای مردم تثبیت شد؛ همانند مخروطی است که بر قاعده بر زمین نشسته؛ اما آیا اینک مردم به تصمیمات و قوانین طوعاً و حتی کرهاً کردن می‌بندند؟ متضانه باید گفت که اقتدار دولت در ایران حسب سرکوب و اسلحه نیست و انتخابات نقش مهمی در اقتدار دولت و حکمرانی داشته است؛ اما آیا دستورات دولت یا تدابیر آن نشانی از دولت مقتدر را در خود دارد. آیا تدبیرها و توصیه‌های لازم به مردم، عملاً از سوی مردم اجرا می‌شود؟ می‌توان بسیاری از مصادیقی را برشمرد که با وجود توصیه‌های اکید به آن به صورت عمومی عمل نمی‌شود؛ به طور مثال صرفه‌جویی نکردن در مصرف آب، برق، گاز، رعایت نکردن مقررات از سوی موتورسواران و بخش مهمی از رانندگان، عدم اظهار واقعی مالیات بر درآمد، خروج سرمایه از کشور، ورود به بازار ارز و سکه و رعایت نرخ‌های مصوب، حتی بدنه حکمرانی و دولت در برابر دستورات دولت سرپیچی می‌کند و مثال بارز آن دستور رئیس‌جمهور مبنی بر آنکه «سالانه یک میلیون خانه برای مردم می‌سازیم» که از سوی وزارت راه و مسکن و بانک‌ها صورت اجرایی به خود نگرفت و برعکس معاون اول ریاست‌جمهوری اعلام کرد که «دولت نباید مسکن بسازد و زمین را دولت به مردم می‌دهد تا آنان خود خانه بسازند».

البته در دفاع از مرزها و حمله بیگانگان و مقابله با استکبار اقتدار واقعی خود را نشان داده‌ایم و این هم به بهای جان شهیدان جاودانه‌مان شکل گرفته است؛ اما اقتدار تنها به معنای دفاع از مرزها نیست. اقتدار به معنای آن است که مردم دولت را پشت و پناه خود احساس کنند.

از نشانه‌های اقتدار دولت یعنی اقتدار واقعی دولت و حکمرانی امید مردم به آینده است؛ یعنی مردم با خیال راحت آینده را در سایه برنامه‌های دولت‌امیدوارانه نگاه می‌کنند و چنین می‌شود که اقتدار با اطاعت دلخواه مردم رنگ واقعیت به خود می‌گیرد. حال سؤال اینجاست که آیا شرایط فعلی ما چنین است. به نقل از حجت‌الاسلام‌المسلمین مصباحی‌مقدم که سوابق طولانی در مجلس شورای اسلامی و به‌خصوص بخش اقتصادی دارد، آمده است که نسل جوان به آینده امیدوار نیست. این بیان از سوی فردی مورد اعتماد حاکمیت خود نشانه عدم امیدواری مطلوب در جامعه و به طور طبیعی نبود توان مطلوب دولت است؛ در حالی‌که هیچ جامعه‌ای بدون توانمندی واقعی دولت نمی‌تواند مراحل سخت و سنگینی را پشت سر بگذارد. بگذارد بی‌پرده سخن بگویم؛ وقتی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مشکلات مختلف موجود در کشور را برمی‌شمارد و هیچ برنامه‌ای برای رفع یا توقف آن ارائه نمی‌شود، آیا می‌توان گفت که بخش‌های اجرایی پتانسیل عبور از مشکلات را دارند؟ و آیا این راه به تغییر شکل توانایی دولت منجر نخواهد شد؟

«شرق» از پروژه به کارگیری یک واژه واهی و بی‌هویت در مورد خلیج فارس و حاشیه‌سازی برای ژئوپلیتیک ایران گزارش می‌دهد

تحریک سعودی؟

کارشناسان می‌گویند، تروئیکای سعودی، امارات و بحرین به دنبال طراحی پروژه‌ای برای ایجاد فاصله میان عراق و ایران هستند

گزارش تیتربیک را در صفحه ۳ بخوانید



ابراهیم رئیسی سرانجام سند دخل وخرج کشور را به بهارستان برد
فراز و فرودهای
یک بودجه
وزن سنگین مالیات در بودجه ۱۴۰۲

◆ بزشکیان، نماینده مجلس: در سال‌های قبل هم طبق برنامه لایحه بودجه را بررسی نمی‌کردیم

◆ سمیمه محمودی، نماینده مجلس: بعید است کمیسیون تلفیق بودجه و تلفیق برنامه هفتم با هم پیش برود؛ از برنامه عقیبم

شرق: روز چهارشنبه ۲۱ دی ماه، بعد از ۳۶ روز تأخیر بالاخره بودجه ۱۴۰۲ از سوی رئیس‌جمهور به مجلس تقدیم شد؛ بودجه‌ای با بیش از پنج هزار هزار میلیارد تومان منابع و مصارف. آن هم در حالی‌که کشور شرایط اقتصادی خوبی را پشت سر نمی‌گذارد. مجموع منابع عمومی دولت هزار و ۹۸۴ هزار میلیارد تومان، درآمدهای اختصاصی دولت ۱۸۰ هزار میلیارد تومان و منابع شرکت‌های دولتی مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها سه هزار و ۹۷۰ میلیارد تومان تعیین شده است. در بخش مصارف نیز جمع مصارف عمومی هزار و ۹۸۴ هزار میلیارد تومان و مصارف شرکت‌های دولتی نیز سه هزار و ۹۷۰ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده است. در لایحه بودجه تقدیمی به مجلس پیش‌بینی شده که منابع حاصل از صادرات نفت تا ۶۰۳ هزار میلیارد تومان یعنی ۲۵ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داشته باشد.

معصومه معظمی: تقدیم لایحه بودجه در وقت قانونی به مجلس همواره یکی از موارد چالشی می‌مان مجلس و دولت‌های مختلف بوده است. این تأخیر در ارائه لایحه در برخی دولت‌ها مثل دولت احمدی‌نژاد تشدید و در دولت روحانی کمتر بود. اکنون هم دولت رئیسی با تأخیر لایحه بودجه را به مجلس تقدیم کرده و چون بودجه با زمان ارائه برنامه پنج‌ساله هفتم هم‌زمان شده، این تأخیر نمود عینی بیشتری داشته است. به‌رحال روز گذشته انتظار مجلس سر آمد و رئیس‌جمهور حدود ساعت ۱۰ صبح با استقبال علی‌نیک‌زاد، نایب‌رئیس مجلس و همراهی میرکازمی، رئیس سازمان برنامه و بودجه و حسینی، معاون پارلمانی، برای تقدیم لایحه بودجه‌ای که بخشی از آن پنجم دی‌ماه بدون تشریفات قانونی و سسی‌دی لایحه و جداول به مجلس فرستاده شده بود، وارد صحن علنی شد.

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید

طرح نشانه‌گذاری درختان افتاده یا چراغ سبزی به قاچاقچیان چوب؟

هیرکانی در خطر

یورگن لوکادیارفت چون...

وقتی داده‌ها و دانش، ابزار جدید دفاعی و جنگی می‌شوند

جنگ شناختی چین علیه تایوان

افزایش یا ثبات نرخ طلاق کدام واقعی‌تر است؟



توسعه‌اندیشان امروز میهن، ایستاده بر شانه‌های امیر ایران
مرد بزرگی که تمام شد

یادداشت

فقط کارمندان فرار مالیاتی ندارند



حسین معافی مدرس دانشگاه

کاهش سهم درآمدهای نفتی در بودجه و حرکت به سمت درآمدهای پایدار مانند مالیات، از برنامه‌های دولت بوده که کمتر به آن توجه شده است؛ موضوعی که باید به صورت جدی مالیات از مؤدیان واقعی دریافت شود و از فرارهای مالیاتی جلوگیری شود. بر اساس گزارشی که مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر کرده کارمندان بیشترین میانگین مالیات پرداختی را در بین برخی مشاغل پردرآمد چون کارکنان طلا و جواهر، کارکنان نمایشگاه خودرو، موبایل‌فروشان، وکلا و مشاورین املاک دارند و کارمندان بیش از هفت برابر مشاورین املاک مالیات می‌دهند. ادامه در صفحه ۵

یادداشت

دوستی از جنس صداوسیما!



محسن هاشمی‌روستاقی

اخبارهای چندگانه صداوسیما از میان آن‌همه صحبت مهم رئیس‌جمهور، خبر درخواست رئیس‌جمهور از وزارت صمت در نهمین جلسه نظارت ستادی دستگاه‌های اجرایی کشور را با آب‌وتاب و با صدای رئیس‌جمهور پخش می‌کردند که چرا دلایل واقعی گران‌شدن خودرو در عرض یک هفته را به اطلاع مردم نمی‌رسانید؟ چرا که از این جهت هم مردم آسیب می‌بینند و هم بخش خودرو به محلی برای فضاسازی علیه دولت تبدیل شده است. فارغ از اینکه اگر رئیس‌جمهور همان‌جا به سامانه پایش برخط وزارت صمت مراجعه می‌کردند، می‌دیدند که اثر انتظاری بالاترین قیمت ارز فقط در خودرو نبوده، بلکه در بسیاری از اقلام چنین افزایشی به‌وضوح دیده می‌شود و اگر لازم است توضیحی داده شود، برای همه اقشار جامعه در همه ابعاد و کالاهای چنین توضیحی لازم است.

فقط برای مثال قیمت میبلگرد که به قول انتخاباتی و اجرایی چهار میلیون مسکن ملی رئیس‌جمهور متصل است، در عرض همین ۱۰ روز از ۱۶ هزار تومان در هر کیلوگرم به ۲۰ هزار تومان یعنی ۲۵ درصد افزایش یافته. شایان ذکر است که فعلاً ارزان‌ترین کالای نقدشونده همان ارز است؛ وگرنه قیمت اقلام دیگر در بازار با قیمت ارز بالای ۵۰ هزار محاسبه و قیمت‌گذاری می‌شود. البته افزایش نرخ کالاها که در طول یک‌ونیم سال گذشته دچار بحران است، هدف این یادداشت نیست؛ بلکه دوستی خاص صداوسیما با دولت و رئیس‌جمهور است، چراکه معلوم نیست چرا این چند جمله رئیس‌جمهور که پاسخ جانفشاندهی آن بارها از سوی وزرا و سیاسیون و اقتصاددین همراه رئیس‌جمهور داده شده و آنچه هم‌اکنون برای مردم اظہر من الشمس است، برای رئیس‌جمهور هنوز سؤال است؟ دلایل گرانی قیمت خودرو

چیست؟ این‌گونه خبررسانی در کجای صداوسیما تصمیم‌گیری می‌شود و با چه هدفی معلوم نیست. واقعا حداقل برای من که در دولت‌های قبل مسئولیت‌های نزدیک به قدرت داشتم، این سؤال همچنان پابرجاست که آیا واقعا صداوسیما با قصد روشننگری و حمایت از رئیس‌جمهور، این سؤال رئیس‌جمهور را که تا به حال هم جواب مدنظر ایشان نه از طرف وزارت صمت و نه از طرف تیم اقتصادی و نه حتی از صداوسیما به آن داده نشده است، با این آب‌وتاب به چه قصدی پخش می‌کند. بدیهی است این برخورد برای مردم این سؤال را پیش می‌آورد که آیا واقعا رئیس‌جمهور خود تحلیلی از این گرانی‌های همه‌گیر ندارد که در یک جلسه نظارتی مهم با وزیر مربوطه و مدیران کلان آن وزارتخانه این سؤال را مطرح می‌کند و این‌گونه خبری می‌شود و جالب اینکه آنجا و نه بعد یا سخن می‌گیرد؟ مشکل اصلی این است که با تهدیدهای ناشی از اختلافات سیاسی در داخل و حذف معتدلان و نیروهای کارآمد از دولت زمینه برای طمع و فشار خارجی فراهم شده و مسائلی مانند پرونده هسته‌ای، حقوق بشر، تروریسم، فلسطین، لبنان، عراق، سوریه، یمن و اوکراین بهانه‌هایی را در اختیار آمریکا و اعوانش گذاشته و با اظهارات نسنجیده بعضی، سرمایه‌تبلیقی وسیعی در اختیار دشمنان قرار گرفته که ایران را خطر جدی برای امنیت جهان معرفی می‌کنند.

با توجه به اعتراضاتی عمده‌ت جوان‌محور در داخل کشور، تیم تازه‌وارد دولت قدرت‌مانور مناسب در داخل و خارج با وجود یک‌دستی قدرت را ندارد و باعث بحران در چند جهت از جمله افزایش قیمتی خودرو و کالاها شده است؛ چراکه تهدیدات خارجی و خروج سرمایه از کشور دانما مطرح است و البته به جای رفع تحریم‌ها به نظر تشدید تحریم‌ها براساس قطع‌نامه‌های سابق و جدید در برنامه‌های دشمنان است و تورم همچنان به‌ویژه در مواد غذایی و مسکن مردم را رنج می‌دهد. به‌ویژه برای قشر ضعیف و حقوق‌بگیر افق روشنی دیده نمی‌شود و البته اعتبار ولایت فقیه هم با یک‌دستی قدرت آسیب می‌بیند و متأسفانه تکثر در سیاست هم از بین رفته که باعث اختلاف بین اصولگرایان هم شده است.

ادامه در صفحه ۵



روزنامه شرق
موسسه جام سبز